

ПРЕДЛОГ

На основу члана 41а став 2. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС” бр. 55/05, 71/05-исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12-УС, 72/12, 7/14-УС и 44/14),

Влада доноси

УРЕДБУ О ПРОГЛАШЕЊУ СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ „ОСРЕДАК”

Члан 1.

Специјални резерват природе „Осредак”, позиционирано у централном делу Републике Србије, налази се на обалама Западне Мораве, ставља се под заштиту и проглашава заштићеним подручјем под именом „Осредак”, као природно добро од регионалног, односно великог значаја и сврстава се у II категорију заштите, као Специјални резерват природе (у даљем тексту: Специјални резерват природе „Осредак”).

Члан 2.

Специјални резерват природе „Осредак”, ставља се под заштиту како би се: очувала мочварна станишта у долини Западне Мораве, која се састоји од сплета старих рукаваца, мртваја и десетине новонасталих језера; очувале сталне водене и влажне (повремено плавлене) површине; очували палеозојски кристаласти шкриљци високог степена метаморфизма у подини, преко којих се простире неогени и квартарни стенски комплекс; очували познати беловодски пешчари, који се користе као грађевински материјал и који леже непосредно преко кристаластих шкриљаца; очували панонско – понтски седименти, представљени глинама, песковима и шљунковима; очувала станишта птица која чине део коридора миграције, али и обезбеђује услове за гнежђење многих ретких и заштићених врста. Утврђено је присуство 83 врсте птицаи то ретких, корисних и атрактивних врста птица од великог научног, едукативног и туристичког значаја; очувао остатак мезофилних низијских поплавних лужњакових шума *Quercion roboris*; очувала заједница беле врбе *Salicetum albae*, која је доминантна и мање доминантне врсте крта врба *Salix fragilis*, бела топола *Populus alba*, црна топола *Populus nigra*, док је на шљунковитим теренима присутна ракета *Salix purpurea*; очувало присуство 44 биљне врсте; очувала станишта за водоземце и гмизавце, чији плавни део представља идеална природна плодишта за рибљи фонд; очувала флора и вегетација овог подручја која је претрпела знатне измене услед антропогеног утицаја, али и даље имаја висок потенцијални значај, нарочито у погледу заштите водене вегетације. Најзначајнији представник флотантне вегетације је жути локвањ *Nuphar lutea*, који је у Србији строго заштићена врста, а на овом подручју су поједини рукавци скоро у потпуности прекривени лишћем ове врсте; очувале угрожене врсте жути локвањ *Nuphar lutea*, гроњасти шиљ *Ruscus glomeratus*, чичак *Arctium lappa*, раставић *Equisetum arvense*, зова *Sambucus nigra* и гавез *Symphytum officinale*; очувала фауна риба која је нарушена присуством алохтоних врста, али су аутохтоне популације у добром стању. Према ихтиофаунистичким карактеристикама, овај део би требало да одговара типичном плавном подручју са доминацијом шарана, деверике, црвенперке, бодорке, уклије и штукe. Међутим,

результати ихтиофаунистичких анализа показали су да су најбројније алохтоне врсте: бабушка, цверглан и сунчица; очувало присуство велике зелене жабе (*Pelophylax ridibundus*), краставе жабе (*Bufo bufo*) и зелене краставе жабе (*Pseudepidalea viridis*), од представника гмизаваца присутне су барске корњаче (*Emys orbicularis*) и белоушке (*Natrix natrix*) и рибарице (*Natrix tessellata*) а чест је и смук (*Zamenis longissimus*).

Посебна карактеристика заштићеног природног добра огледа се у непрестаном измештању корита Западне Мораве на овом подручју.

Члан 3.

Специјални резерват природе „Осредак”, налази се на обалама Западне Мораве. Позициониран је у централном делу Републике Србије, административно припада општини Крушевац и обухвата просторе катастарских општина Кукљин, Бела Вода и Глободер и мањем делу општини Трстеник и обухвата простор катастарске општине Бресно Поље.

Површина Специјалног резервата природе „Осредак” износи 245,75 ha, од чега је 06,61 (0,37%) у државном власништву, 239,13 (99,63%) у приватном власништву, од чега је II степеном 62,60% а III степеном 37,40% укупне површине подручја Специјалног резервата природе „Осредак”

Опис границе и графички приказ Специјалног резервата природе „Осредак”, дати су у Прилогу – Опис границе и графички приказ Специјалног резервата природе „Осредак”, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део.

Члан 4.

На подручју Специјалног резервата природе „Осредак”, утврђују се режими заштите II и III степена.

Режим заштите II степена, укупне површине 153,14 ha, односно 62,60% површине Специјалног резервата природе „Осредак”, простире се на територији катастарских општина Бресно Поље, Беле Воде, Кукљин и Глободер.

Режим заштите III степена, укупне површине 92,60 ha, односно 37,40% површине Специјалног резервата природе „Осредак”, обухвата преостали део заштићеног подручја који није обухваћен режимом заштите II степена.

Члан 5.

На подручју Специјалног резервата природе „Осредак”, на површинама на којима је утврђен режим заштите III степена, спроводи се проактивна заштита, где се могу вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, развој села и унапређење сеоских домаћинстава, уређење објеката културно-историјског наслеђа и традиционалног градитељства, очување традиционалних делатности локалног становништва, селективно и ограничено коришћење природних ресурса и простора.

Осим забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе, забрањују се и:

- 1) изградња хидротехничких објеката (брана – акумулација) као и изградња хидроелектрана на водотоцима или њиховим деловима на читавом заштићеном подручју;
- 2) формирање мрцинилишта;
- 3) паљење биљног покривача;
- 4) уношење генетички модификованих организама;
- 5) непланско и нестручно порибљавање вода;

- 6) узнемиравање птица, посебно у периоду гнезђења;
- 7) обављање радова којима би се нарушила морфологија терена, нарушиле естетске и амбијенталне вредности или на било који начин нарушио интегритет заштићеног природног добра и погоршале карактеристике и његове примарне вредности;

8) промена намене површина уколико није у складу са режимима заштите.

Радови и активности ограничавају се на:

1) изградњу мањих објеката за презентацију природних вредности, у складу са потребама екотуризма;

2) риболов – на рекреативни, санациони и научноистраживачки, с тим што се на појединим деловима водотока, који су значајни за репродукцију, може забранити;

3) обављање научно-истраживачких радова, мониторинг стања животне средине, контролисана едукација и популаризација, које треба вршити по посебним условима заштите природе;

4) унапређење амбијенталне разноврсности и лепоте предеоног лика и високог квалитета чинилаца животне средине.

Члан 6.

На подручју Специјалног резервата природе „Осредак”, на површинама на којима је утврђен режим заштите II степена спроводи се активна заштита ради очувања и унапређења природних вредности, посебно кроз мере управљања популацијама дивљих биљака и животиња, одржање и побољшање услова у природним стаништима и традиционално коришћење природних ресурса.

Забране радова и активности, утврђене су чланом 35. Закона о заштити природе и чланом 6. ове уредбе.

Радови и активности ограничавају се на:

1) изградњу мањих објеката за презентацију природних вредности, у складу са потребама екотуризма;

2) регулацију и делимично преграђивање водотока у летњем периоду, у циљу усмеравања воде са Западне Мораве у стара корита, за потребне рибљег фонда и вегетације;

3) одржавању постојеће стазе и макадамских путева који не утичу негативно на биљни и животињски свет, њихова станишта, природне вредности, лепоту предела и др.;

4) риболов на рекреативни и научноистраживачки, с тим што се на појединим деловима водотока, који су значајни за репродукцију, може забранити;

5) сакупљање и транспорт отпада.

Члан 7.

Специјални резерват природе „Осредак” поверава се на управљање Јавном предузећу „Србијашуме” или Општинској организацију спортских риболоваца „Расина“, „Расина плус“ д.о.о., (у даљем тексту: Управљач).

У обављању законом утврђених послова управљања заштићеним подручјем, Управљач је овлашћен и дужан нарочито да: организује чуварску службу; обележи заштићено подручје и подручје заштитне зоне; донесе план управљања, годишњи програм управљања и акт о унутрашњем реду и чуварској служби; води евиденције о природним вредностима и људским активностима; обавештава кориснике заштићеног подручја и заштитне зоне о могућностима за обављање радова и активности; учествује у поступку утврђивања накнаде за ускраћивање или ограничавање права коришћења; издаје сагласности

и одобрења; прати стање и води евиденције о природним вредностима, непокретностима и људским активностима; утврђује и наплаћује накнаде за коришћење заштићеног подручја.

Управљач је дужан да изврши упис делатности управљања заштићеним подручјем у складу са прописима којима се уређује класификација делатности и регистрација удружења у року од 60 дана од дана ступања на снагу ове уредбе.

Члан 8.

Очување, унапређење, одрживо коришћење и приказивање природних и других вредности Специјалног резервата природе „Осредак” спроводи се према плану управљања који доноси Управљач на период од десет година (у даљем тексту: План управљања), са садржином и на начин прописан законом којим се уређује заштита природе.

План управљања садржи циљеве и приоритетне задатке очувања повољног стања заштићеног подручја, као и превентивне мере заштите од пожара у складу са законом којим се уређује заштита од пожара и прописима донетим на основу тог закона.

План управљања Управљач доноси и доставља Министарству најкасније у року од десет месеци од дана ступања на снагу ове уредбе.

У поступку давања сагласности на План управљања, Министарство прибавља мишљења министарстава надлежних за послове науке, просвете, туризма, просторног планирања, водопривреде, рударства, пољопривреде, шумарства и финансија.

Управљач је дужан да једном у три године анализира спровођење Плана управљања и остварене резултате и по потреби изврши његову ревизију.

До доношења Плана управљања, Управљач врши послове на основу годишњег програма управљања који је дужан да донесе и достави Министарству на сагласност у року од 30 дана од дана ступања на снагу ове уредбе.

Годишњи програм управљања из става 6. овог члана садржи нарочито: сажет приказ природних и других вредности заштићеног подручја, циљева заштите и одрживог коришћења, могућности и ограничења за њихово остваривање; детаљан приказ годишњих задатака на чувању, одржавању, унапређењу, приказивању и одрживом коришћењу заштићеног подручја за потребе науке, образовања, рекреације и туризма и укупног социоекономског развоја; приказ конкретних послова на изради и доношењу управљачких докумената, првенствено Плана управљања, акта о унутрашњем реду и чуварској служби и акта о накнади за коришћење заштићеног подручја; приказ задатака на обележавању заштићеног подручја, заснивању информационог система и противпожарној заштити; приказ субјеката и организационих и материјалних услова за извршења програма, висине и извора потребних финансијских средстава.

Члан 9.

Управљач је дужан да обезбеди спровођење режима заштите, односно унутрашњи ред и чување заштићеног подручја у складу са правилником о унутрашњем реду и чуварској служби који доноси уз сагласност Министарства у року од шест месеци од дана ступања на снагу ове уредбе.

У оквиру садржине прописане Законом о заштити природе, правилником се ближе утврђују забрањени радови и активности, као и правила и услови обављања радова и активности који су допуштени на подручју Специјалног резервата природе „Осредак”.

Правилник се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 10.

Управљач је дужан да на прописан начин обележи Специјални резерват природе „Осредак”, његове спољне границе и границе површина, односно локалитета са режимом заштите II и III степена најкасније у року од годину дана од дана ступања на снагу ове уредбе.

Управљач је дужан да у сарадњи са Републичким геодетским заводом и Заводом за заштиту природе Србије, изврши идентификацију граница Специјалног резервата природе „Осредак” на терену, дигиталној ортофото карти и катастарском плану, у року од 12 месеци од дана ступања на снагу ове уредбе.

На операт, односно записник о утврђивању граница из става 2. овог члана, сагласност даје министарство надлежно за послове просторног планирања.

Границе утврђене, описане и верификоване на начин прописан у ст. 2. и 3. овог члана, сматраће се меродавним у свим стварима које се тичу спровођења ове уредбе.

Члан 11.

Управљач је дужан да заснује дигиталну базу података, односно географски информациони систем о природним и створеним вредностима, непокретностима, активностима и другим подацима од значаја за управљање Специјалним резерватом природе „Осредак”, у року од две године од дана ступања на снагу ове уредбе.

Члан 12.

Управљач доноси и доставља Министарству на сагласност акт о накнади за коришћење заштићеног подручја Специјалног резервата природе „Осредак”, најкасније у року од 90 дана од дана ступања на снагу ове уредбе.

Акт из става 1. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 13.

Средства за спровођење Плана управљања Специјалног резервата природе „Осредак”, обезбеђују се из буџета Републике Србије, од накнаде за коришћење заштићеног подручја, прихода остварених обављањем делатности Управљача и из других извора у складу са законом.

Члан 14.

Планови, програми и основе из области рударства, енергетике, саобраћаја, шумарства, ловства, управљања рибљим фондом, водопривреде, пољопривреде и туризма и других делатности од утицаја на природу, а који се односе на коришћење природних ресурса и простора у заштићеном подручју Специјалног резервата природе „Осредак”, усагласиће се са Просторним планом Републике Србије, овом уредбом и Планом управљања из члана 9. ове уредбе.

Планови, програми и основе из става 1. овог члана, доносе се уз предходну сагласност министра надлежног за послове заштите животне средине.

Члан 15.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

05 Број:

У Београду, 2018. године

В Л А Д А

ПРЕДСЕДНИК